

יד רוחצת ידלין

מקובלת במעמד זה, ושגם הוא הואר באור מעניין בפרשת ידלין.
זהו המינהג של הקומיסיון הסמוי. באמריקאית טובה קוראים לו KICKBACK. בדומה: בעיטת חלק מן הכסף חזרה אל האיש.

א ילי ההון הציבורי שולטים בנכסים עצומים. השייכים למדינה, להסתדרות, לסוכנות היהודית, לרשויות המקומיות, למפלגות, לאיגודים. ברכוש זה אפשר לסחור, קונים, מוכרים. וגוברים בשקט קומיסיון קטן, מן הצד, בארץ או בשווייץ.

הרבה אנשים טובים בארץ נדהמו, כאשר נסתבר כי פרשת מיכאל צור כי כך היה מקובל בחברת צ"ס, וכי אחד האנשים המכובדים ביותר במערכת הביטחון גבה קומיסיון ממכירת אבניות והפקיד את הכסף בחשבון סודי בשווייץ.

בפרשת ידלין מסתבר כי זהו נוהג כללי. מוכרים נכס ציבורי בחצי מיליון דולר יותר, מחלקים את הכסף בין המנהלים. כך מתגלגלים עתה בארץ מאות מיליונים שחורים, המממנים את רמת המחיה של בני האצולה.

ב נוהג זה אינו פרי המצאתו של פלוני. הוא מהווה מזמן את אחד מעמודי התווך של המישר.

שולחן המישחקים בלאס-וגאס: מיפגש הצמרת

פעם, כאשר ראשי המדינה לא הכניסו עדיין כסף ציבורי לכיסם הפרטי, הם הכניסו את הכסף לכיס זר מיפלגתי. גבו קומיסיונים חשאיים ממכירת נכסים. מהענקת רשיונות, מקניית גשק, והעבירו את המיליונים לקרנות המיפלגות הסודיות, כדי לקנות בוחרים ביום-הדין הרב-עשיתי. למשל: פרשת תל-גיבורים.

במשך הזמן הידרדר המוסר הציבורי, ובשעה שגנבו בשביל המיפלגה גנבו גם קצת בצד, באופן אישי. כיום, כאשר על החוקת המיפלגות הוטל על משלם-המיסים, במסגרת מימון המיפלגות והבחירות מכספי המדינה, זורם הקומיסיון כולו אל הכיס הפרטי.

ברור כי שום אדם יחיד אינו יכול לגנוב סכומים באזה. לכל עיסקה יש שותפים, יש עוזרים. דרוש שיתוף-פעולה בין מנהלי המנגנון נים השונים.

אין בעיה. מכיוון שכולם גדלו באותה חממה מיס-לגתית, עברו את אותן הקאריירות, קיבלו את אותו החינוך, הם מבינים איש את רעהו. בשטח מכריע זה אין הבדל בין יונים וניצים, אין מילחמות בין שמאל וימין, אין מניחים לגורמים של מה-בכך — כמו דיעות פוליטיות — להפריע להארמוניה הכללית.

יד רוחצת יד, שמור לי ואשמור דך. תן לי כמה אדפי דולרים מהחברה שלך, ואתן לך כמה מינרש או פנטהאוז מהחברה שלי. יש די קומיסיונים שחורים לכולם. אין צורך לריב. הר אינו נפגש עם הר. אבל אנשי הצמרת נפגשים כל הזמן.

בלאס-וגאס, למשל.

לאס-וגאס

אידיה-משק הציבורי, כאידיה-מדינה. זוהי תופעה מסוכנת ביותר. המשתקפת בפרשת ידלין, כמו בפרשות קודמות.

י שוב: אינו מתכוון לאיש זה או אחר, למנכ"ל פלוני ולמנכ"ל אלמוני.

ברור שלא אשר ידלין המציא לבדו את הנורמה של "קפיצה ללאס-וגאס", וברור כי לא הוא לבדו חי ברמה זו. זוהי הנורמה המקובלת בציבור גדול של עסקני-מיפלגות, שעלו לגדולה והשתלטו על המנגנונים הממלכתיים והציבוריים.

בעיני עצמם, הם "צמרת המדינה". הם הלורדים של המישר הפיאודלי, הקיים במדינת-ישראל. הם בני המעמד המיוחס, שמגיע להם.

מגיע להם לחיות על חשבון הציבור, וברמה גבוהה. מגיע להם לנסוע במכוניות הנהוגות בידי נהגים-משרתיים, המביאים גם את הילדים לבית-הספר ואת האשה לסלון התסרוקות. מגיע להם לטוס במחלקה הראשונה של אל-על.

את יכולה להיות תמונה אופיינית בקאזינו של לאס-וגאס:

שולחן של רולטה, הגלגל מסתובב. כל העיניים מרו-תקות אל הכדור הקטן המקפץ.

מסביב לשולחן הירוק מצטופפים המהמרים, כשלפניהם האסימונים הציבעוניים, בערימות גדולות וקטנות.

בצד האחד של השולחן כולטים הפנים השחומות ה-משופמות של אצילי-הנפט הערביים. שייכים מכוויית, נסיכים מסעודיה, אמירים מאברזאבי ומדובאי. כאן מהמ-רים על המיליונים של הנפט השחור.

בצד השני של השולחן יושבים שנים-שלושה אדונים בלבוש אירופי מרושל. ערימות-האסימונים שלהם קטנות יותר. קשה לזהותם על פי פרצופיהם. אבל המיבטא הוא צברי מובהק.

גם הם באצילים.

לא של זהב שחור, הקבור באדמה ערבית, אלא של הון שחור, הקבור בחברות וארצות וחשבונות שווייציים. אלה הם נסיכי המנגנון הציבורי הישראלי, שועי המגבויות, האמירים של תנועת-העבודה, ראשי השכטים של המפלגה.

מ עבר לכל ההשלכות הפליליות והאישיות של פרשת ידלין, יש לה השלכה ציבורית, חברתית. אולי מותר לאמר: סוציולוגית.

עסקן-הפועלים אשר ידלין, מי שהיה המזכיר הכללי של חברת העובדים, המכהן עתה בי-תפקיד המנהל הכללי של קופת-החולים של העובדים, נראה מהמר, בסכומים ניכרים כי-קאזינו של לאס-וגאס.

לדבריו של עזרא-ייה, עמד לידו ישראלי שני, כשהוא מחזיק בידו מחשב-כיס ועוקב במתיחות אחרי המהלכים. היה ברור כי השניים מנסים להגשים את חלומותיהם של דורות של מהמרים: לגלות "שיטה" כדי "לשבור את הקופה".

אשר ידלין לא הכחיש את הסיפור, אם כי דיבר על סכומים קטנים.

הוא לא ראה כל דבר פסול בכך שעסקן שכיר של ציבור הפועלים משחק ברולטה כי-מקום-כינוסם של אוייוהון, ספסרים וגנגסטרים. היתר, כשנאלץ בפומבי, השיב: כל אחד קופץ פעם לקאזינו בלאס-וגאס.

מנהיגי-הפועלים אחר, שר בממשלה, חש לעזרת חברו והכריז שגם הוא קפץ פעם ללאס-וגאס, ושיחק על סכומים קטנים.

מכאן ברור כי זהו חלק מן הקאריירה של מנהיגי-הפועלים ישראלי: "לקפוץ" ללאס-וגאס ולשחק בקאזינו על סכומים "קטנים", לפחות. מכל הגילויים המרעישים של פרשת ידלין, דווקא גילוי קטן זה הוא המעניין ביותר. הייתי מציע להרהר בו.

א יני מתכוון לצד הכספי, דווקא. אמנם, מי ש"קופץ" פעם, קופץ גם פעמיים. ומי שמשחק על סכומים קטנים, סביר להניח כי ישחק גם על סכומים גדולים יותר.

מותר לשאול: מניין באים הסכומים? מן ההקצבה הרשמית של 450 דולר, שדי בה בקושי כדי לחיות חמישה-ישה ימים בארצות-הברית? מהנסות אחרות? ואם מרוויח עסקן-הפועלים במפתיע וצובר בידו אסימונים השווים אלפי דולרים — לאן הולך הכסף? לקרן סוציא-לית של ההסתדרות או לחשבון-בנק בציריך?

אבל לא זה העיקר. העיקר הוא התדמית-העצמית של מנהיגי-הפועלים.

לאיזה מעמד הם משייכים את עצמם, כי-דימונם? ביקור-הובה בקאזינו של לאס-וגאס (או בלונדון, כי-פאריס, במונטה-קארלו) הוא חלק מאורח-חיים מסויים. זוהי מיציות-עשה לאליהון אמריקאיים, ראשי קורפור-ציות גדולות, אנשי העולם הגדול הטסים במטוסים פרי-טיים, המתגוררים במלונות-פאר ביגלאומיים. המוסעים בלימוזינות הנהוגות בידי נהגים פרטיים לובשי-מדים. ברור לגמרי כי אנשי אצולת-הצמרת הישי-ראלית רואים את עצמם שייכים למעמד עזומי-זה.

בוודאי אין הם רואים את עצמם כפועלים, שהוטלה עליהם שליחות ציבורית ומנית מטעם המוני חבריהם. גם לא כפקידי-מדינה, הנושאים בעול הקשה של ניהול המשק הציבורי של מדינה עניה, העומדת דרוקבע על עברי-פיתת של פשטת-רגל.

הם רואים את עצמם כאליהה-הסתדרות, כי-

כ די לקיים את הנורמה המעמדית של איש האצולה המיפלגתית בישראל דרוש כסף. הרבה כסף. מניין הוא בא?

חלק בא במישרין מכספי הציבור, בדרכים רשמיות. החברה משלמת עבור כרטיסי-הטיסה, עבור מיסעות-פאר, עבור המכונית והנהג.

אבל אין זה מספיק. כי המשכורת הגלויה של כל האדונים האלה היא עלובה ממש. היא לא תספיק למישיחק-רולטה הגון אחד בקאזינו של לונדון.

מניין באים הכספים לחשבון בשווייץ? די-לקיום פידגשים בדירות שכורות נאות, בסיוגנון שהן רגילות וראויות לו? ולמישיחקי רולטה בלאס-וגאס?

בעייה זו נפתרה עליידי מינהג, שגם הוא הפך נורמה